

Branko Hofman

1929–1991

Pet pesmi v lastnem izboru

Konec lanskega ali v začetku letošnjega leta, ko je bil Branko Hofman že bolan, sem ga prosil, naj mi po lastnem izboru in okusu izbere pet svojih pesmi za tretjo izdajo Antologije slovenske poezije, ki jo spet pripravljajo za natis v Zagrebu. Z objavo tega Brankovega izbora iz lastnega pesniškega opusa in s tenkočutnim esejem portretom, ki ga je o njem napisal pesnik, kritik in eden njegovih najboljših prijateljev, Denis Poniž, se tudi naša revija oddoljuje spominu enega svojih diskretnih, toda zvestih sodelavcev.

C. Zlobec

**STRAH
PRED JULIJO**

Rekel je, glas v meni je rekel:
luč v tvojih ustih ni potemnela
od njenih čednosti, še je čas,
teci iz razsvetljene izložbe njene boutique,
rojena za oder ti bo dala besede,
že v bibliji anahronistične,
postavila te bo v hišico za lutke,
položila v jaslice pod božično drevo,
zvezda repatica njene stanovitnosti
in betlehemska čreda sorodstva

te bodo zazidali v meščansko simetrijo,
 nikoli več ne boš pod bezgovim grmom
 prižigal puhastih luči regrata,
 gnetel ila, otipaval živalskih bokov,
 nikoli več ne boš poslušal divjih ptic,
 glasu oplojenih trav, jelenjega ruka,
 glasu ženske na vrhuncu slasti.

Daj jo za vse večne čase v oklepaj.
 Pozabi in beži. Še je čas. Še.

ŽERJAVICA
 NEODŽEJANOSTI

Gledam tvoje oči, vlažne in kalne
 kot gora v deževnem jutru.
 Vem, da živiš med kamni in oblaki
 kot v hermetičnem verzu,
 vem, da pogosto jočeš v sebi
 za zarjo neke deklice,
 da uresničuješ svoje življenje
 s sanjskim dopolnjevanjem,
 ki se ne da zatreti.
 Rad bi ti rekel,
 ko se medlo nasmiham,
 da se po nitki spomina
 tudi jaz spenjam kot pajek
 do tvojih pšeničnih las,
 da rad poležkujem v mreži
 petošolske ljubezni,
 da je to vse, kar je ostalo,
 da me dobro in zlo ližeta
 kot voda mlinske kamne,
 da bi pri meni tudi našla
 ležišče na žeblih,
 svoj dolgi pekel:
 bi ti rad rekel.

A nobena beseda te ne omaje.
 Kot Devica Orleanska vztrajaš
 in v pesti držiš ročaj nevidnega meča:
 ne daš si odvzeti svoj sladki sad,
 da kar naprej plavaš v temnem morju
 z žerjavico neodžejanosti v ustih.

OTROCI Otroci med stenami prenapolnjene kuhinje
 ali v raju kovinskih inštalacij
 živijo od gozdov in rumenega sonca
 na počečkanem papirju,
 živijo od neba in potočkov v slikanicah,
 s krili fantazije jezdijo na oblakih
 in kadar potočijo solzo za svojim medvedkom,
 jo brž spremenijo v vetrnico;
 nikoli ne stopijo v nobeno notranjost
 razen v svojo
 in tako rastejo, sami zase, v čudežnem svetu,
 braneč se na vse pretege,
 da bi kdorkoli stopil vanj,
 kot bi slutili: s prvo tujo stopinjo
 bodo začeli zoreti v starce.

VIGILIJA Ognji so potemneli. Mravlje se kličejo,
 oj le naprej, oj le naprej, se kličejo
 in prihajajo, zemlja se trese, dies irae,
 korakajo, slina dela mehurčke: bo, bo,
 pod tole lobanjo bo varno mravljišče,
 lep prostor za novo zidavo.
 Vse je pripravljeno. Skoraj vse.
 Le nekaj misli bo še treba pobiti,
 bednim željam posekati glave.
 Bo, bo, zlahka bo šlo. Mravlje prihajajo.
 Z giljotino prihajajo pod mojo lobanjo.
 Za začetek bodo zapele vigilijo.

PESNIKOVA LJUBEZEN Pusti me, varovalka človeških sanj,
 na palubi pokriti z valovi.
 Sol na tvojih prsih naj me razje,
 s prezirom izdolbi mojo samoto,
 nasuj mi žerjavico v usta –
 hočem te.
 Odrekam se tvoji milini in smehu,
 slutnji, ki se razklepa v cvet,
 tudi s temne strani neba, če me zavržeš,
 se bom vračal v žgočo svetlobo,

ki muči slepce.
 Grenak dan, z nožem v prsih,
 naj bo moje plačilo,
 življenje izpolnjeno z žalostjo –
 spleča se.
 Ni cene, ki bi bila previsoka zate,
 Pesem.

Denis
Poniž

Rdeča vrtnica za Branka H.

Sedim v zatemnjeni sobi, ekran računalnika se fosforno svetlika, zunaj je vojna, zunaj je poletje, zunaj je tudi presunljivi mir, ki so ga ustvarile cestne bariкаде, zaradi katerih se je ena najbolj prometnih cest v moji deželi, ob kateri (na nesrečo) stanujem, spremenila v pisto za mlade kolesarje. Sedim v tej sobi, poslušam vesti z bojišč, ki niso ne Libanon, ne Romunija, ne Bližnji vzhod niti kakšna banana republika, marveč moja domovina. A čeprav si je ta domovina krčevito prizadevala, da se izogne temu, da bi postala Libanon, Romunija in Bližnji vzhod, jo je peščica napol blaznih politikov in njihovih generalskih kameradov brezobzirno potegnila v vrtinec najbolj grobega nasilja in terorizma. Slike s Šentilja, trupla mitraljiranih in bombardiranih nedolžnih grških in turških gastarbajterjev, slike, vredne kakšnega Franca ali Hitlerja, bodo ostale pomenljivi memento začetka devetdesetih v Sloveniji. Človek komajda zbere dovolj miru, da se posveti tudi rečem, ki presegajo skrb za vsakdanja opravila.

* * *

Minilo je veliko dni, odkar sem pričel pisati to besedilo. Vojna vihra je presekala razumne besede, utihnil je glas razsodnosti, po moji deželi se spet sprehaja okupator, nadut in neveden hkrati, njegovi glavni igralci so spet udobno skriti daleč v svojih štabnih sobanah, iz katerih dobesedno bljujejo norosti, kakršne bi morale zgroziti svet. A svet je zgrožen le takrat, kadar se zamajejo njegovi finančni temelji, kadar presahnejo pipe, iz katerih teče nafta... morda je Branetu marsikaj prihranjeno, če bi se njegovemu telesnemu trpljenju pridružilo še duševno, če bi v njegov spokojni dom prihajalo hrumenje vrhniških goseničarjev, če bi znova doživljal nemočno grozo in osuplost nad barbarskimi silami zla, ki so se sprostile in se z vso norostjo, kar je premorejo, obrnile proti Slovencem. Skušam si ga priklicati v zavest,